

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o výsledku spätnej väzby od riaditeľov škôl, v ktorých sa v školskom roku 2016/2017 realizoval výchovno-vzdelávací proces v nultom ročníku

Zber údajov sa uskutočnil elektronicky cez softvérovú aplikáciu Data Collection v termíne od 23. 8. 2017 do 31. 8. 2017 a následne bol zber údajov predĺžený do 11. 9. 2017. Prostredníctvom e-mailu bol 195 subjektom, v ktorých v minulom školskom roku realizovali výchovno-vzdelávací proces v nultom ročníku, zaslaný prístupový kód zabezpečujúci jedinečný prístup do dotazníka. Z oslovených 195 subjektov dotazník vyplnilo 172 (88,2 %).

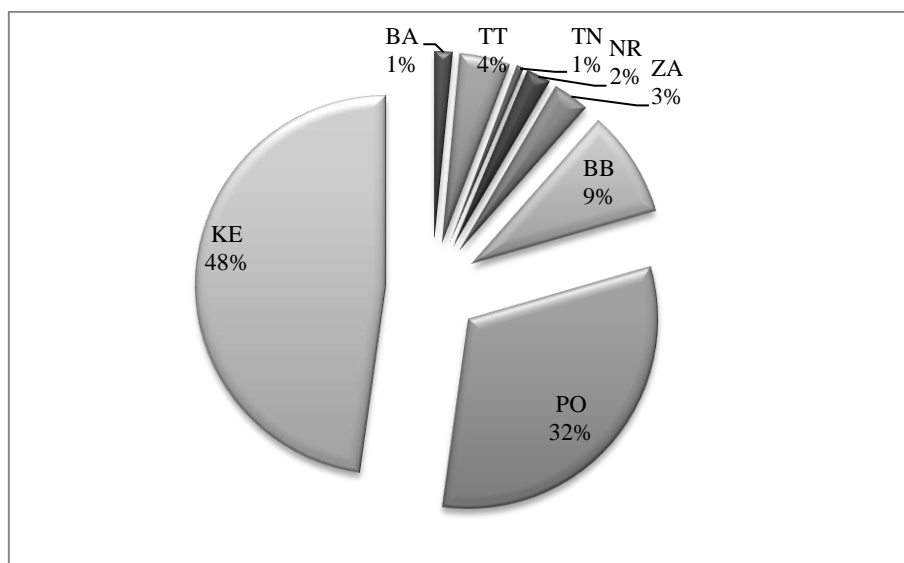
Cieľom spracovania a analýzy údajov bolo zistiť akým spôsobom sa vzdelávajú žiaci po ukončení nultého ročníka.

V školskom roku 2016/2017 bolo v 172 školách zriadených 262 tried nultého ročníka, v ktorých sa vzdelávalo 3205 žiakov. Najviac tried nultého ročníka bolo zriadených v školách Košického (111) a Prešovského (94) kraja, čo predstavuje až 78,2 % všetkých tried nultého ročníka a navštevovalo ich až 2547 žiakov, čo tvorilo 79,5 % všetkých žiakov nultého ročníka. Naopak, najnižší počet tried nultého ročníka (2), ako aj žiakov v nich, bol v školách Trenčianskeho kraja. Z celkového počtu žiakov nultého ročníka patrilo 2914 žiakov (90,9 %) k marginalizovanej rómskej komunite (MRK), pričom najvyšší podiel žiakov z MRK v triedach nultého ročníka bol v Košickom (98,8 %), Prešovskom (96,2 %), Banskobystrickom (90 %) a Nitrianskom (86,57 %) kraji. Prehľad o počte škôl, tried, žiakov a žiakov z MRK v triedach nultého ročníka v jednotlivých krajoch SR a za SR je uvedený v tabuľke č. 1 a v grafoch č. 1 a 2.

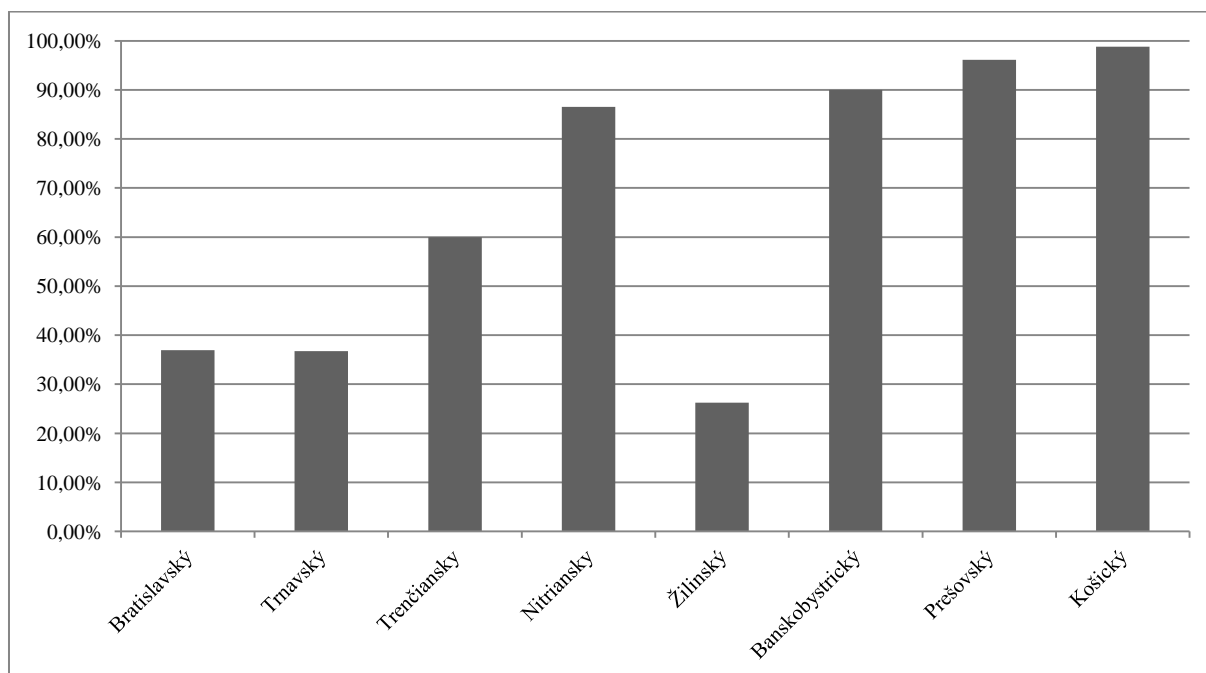
Tabuľka č. 1 Prehľad o počte škôl, tried a žiakov v nultom ročníku

Kraj	Nultý ročník 2016/2017 – počet				
	škôl	tried	žiakov	žiakov z MRK	% žiakov z MRK
Bratislavský	4	4	46	17	36,96 %
Trnavský	10	11	136	50	36,76 %
Trenčiansky	2	2	20	12	60,00 %
Nitriansky	6	6	67	58	86,57 %
Žilinský	8	8	99	26	26,26 %
Banskobystrický	26	26	290	261	90,00 %
Prešovský	58	94	1015	976	96,16 %
Košický	58	111	1532	1514	98,83 %
SR	172	262	3205	2914	90,92 %

Graf č. 1 Podiel žiakov nultého ročníka v jednotlivých krajoch v školskom roku 2016/2017

Graf č. 2 Podiel žiakov nultého ročníka pochádzajúcich z MRK v jednotlivých krajoch v školskom roku 2016/2017

Z výsledkov dotazníka vyplynulo, že zo žiakov, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevovali nultý ročník, pokračovalo v školskom roku 2017/2018 vo vzdelávaní v 1. ročníku bežnej triedy **bez integrácie** v tej istej základnej škole **85,7 %** žiakov (*porovnateľné ako v minuloročnom prieskume, keď podiel takýchto žiakov tvoril 86 % a vyšší ako v prieskume realizovanom v roku 2015, keď takto vzdelávaných žiakov bolo 81 %*). Najvyšší podiel takto vzdelávaných žiakov bol v Prešovskom kraji (91,5 %) a najnižší v Trenčianskom kraji (40,0 %).

Formou školskej integrácie sa v 1. ročníku v škole, ktorú navštevovali žiaci aj v nultom ročníku, vzdelávalo **2,8 %** (*signifikantne viac ako v minuloročnom prieskume, keď podiel týchto žiakov tvoril 1,6 % a porovnateľné s podielom žiakov v roku 2015, keď to bolo 2,7 % žiakov*). Najväčší podiel žiakov vzdelávaných formou školskej integrácie bol v Trenčianskom (55,0 %)

a v Žilinskom kraji (7,1 %), kým v Bratislavskom kraji sa takouto formou nevzdelával v 1. ročníku ani jeden zo žiakov.

Do špeciálnych tried alebo do špeciálnych škôl bolo preradených celkom **4,4 %** žiakov, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevovali nultý ročník. Najvyšší podiel takto preradených žiakov bol v Banskobystrickom (11,7 %), v Žilinskom (7,1 %) a Nitrianskom kraji (6,0 %) a najnižší podiel v Bratislavskom (1,6 %) a Prešovskom kraji (2,6 %).

Do špeciálnych tried v škole, ktorú navštevovali aj v nultom ročníku, bolo zaradených **2,1 %** žiakov (*signifikantne menej ako v predchádzajúcich prieskumoch, keď podiel takto vzdelávaných žiakov podľa minuloročných výsledkov bol 4,7 % a podľa výsledkov zistených v roku 2015 takto vzdelávaní žiaci tvorili až 6,3 %*). Najväčší podiel žiakov preradených do špeciálnych tried bol v Žilinskom (4,0 %) a v Banskobystrickom (3,4 %) kraji. Z analýzy výsledkov vyplynulo, že v Bratislavskom, Trenčianskom a Nitrianskom kraji nebol do špeciálnej triedy v škole preradený ani jeden žiak z nultého ročníka.

Do špeciálnej triedy v inom subjekte, než aký navštevovali v nultom ročníku, bolo zaradených **0,1 %** žiakov (*štatisticky rovnako ako v prieskumoch realizovaných v predchádzajúcich dvoch rokoch*).

Zo žiakov, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevovali nultý ročník, pokračovalo **2,3 %** z nich v **špeciálnej škole** (*štatisticky rovnako ako v minuloročnom prieskume a signifikantne menej ako v roku 2015*), pričom najväčší podiel takýchto žiakov bol v Banskobystrickom kraji (8,3 %). Ani jeden zo žiakov v Trnavskom kraji, ktorý sa vzdelával v nultom ročníku, nebol do špeciálnej školy preradený.

V školskom roku 2017/2018 pokračuje **2,9 %** žiakov v 1. ročníku v **inej základnej škole**, než akú navštevovali v nultom ročníku v predchádzajúcom školskom roku (*štatisticky rovnako ako v predchádzajúcich prieskumoch*). Najväčší podiel žiakov, ktorí po absolvovaní nultého ročníka pokračovali vo vzdelávaní v inej ZŠ, tvorili žiaci v Žilinskom (30,3 %) a Bratislavskom kraji (11,3 %), naopak, najnižší v Košickom (0,8 %) a Trenčianskom kraji (0,0 %).

Podľa vyjadrenia riaditeľov oslovených škôl plnilo **1,1 %** žiakov, ktorí v minulom školskom roku navštevovali nultý ročník, povinnú školskú dochádzku **iným spôsobom** (*štatisticky rovnako ako v predchádzajúcich prieskumoch*). Najvyšší podiel žiakov plniacich povinnú školskú dochádzku iným spôsobom bol v Banskobystrickom kraji (3,1 %) a v piatich krajoch (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky a Žilinský) ani jeden zo žiakov, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevovali nultý ročník neplnili v 1. ročníku povinnú školskú dochádzku iným spôsobom.

Riaditelia škôl **nemali informáciu** o spôsobe plnenia povinnej školskej dochádzky v 1. ročníku o **0,6 %** žiakov, ktorí v predchádzajúcom školskom roku navštevovali nultý ročník (*signifikantne menej ako v dvoch predchádzajúcich prieskumoch*).

V školskom roku 2017/2018 zo žiakov, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevovali nultý ročník, **ho opakuje 2,5 %** žiakov. Najväčší podiel žiakov opakujúcich nultý ročník bol zaznamenaný v Košickom (3,3 %) a v Bratislavskom kraji (3,2 %). V štyroch krajoch (Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky a Žilinský) ani jeden zo žiakov navštevujúcich nultý ročník ho neopakoval.

Prehľad o spôsobe a forme ďalšieho vzdelávania žiakov, ktorí v školskom roku 2016/2017 navštevovali nultý ročník v ZŠ v krajoch SR, je v tabuľke č. 2.

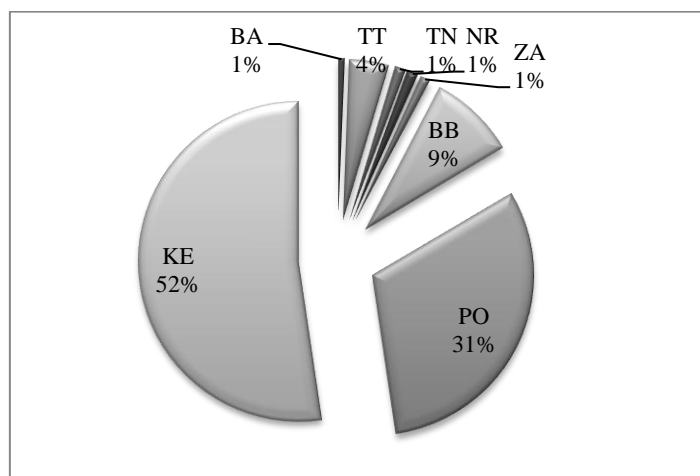
Tabuľka č. 2 Spôsoby a formy ďalšieho vzdelávania žiakov po ukončení nultého ročníka

Kraj	Žiaci								
	pokračujú v tej istej ZŠ				pokračujú v inej škole			plnia dochádzku iným spôsobom	o ktorých sa nevie
	nie sú integrovaní	sú integrovaní	zaradení do špeciálnej triedy	opätovne zaradení do 0. ročníka	ZŠ	zaradení do špeciál. triedy	preradení do špeciál. školy		
Bratislavský	77,4 %	0,0 %	0,0 %	3,2 %	11,3 %	0,0 %	1,6 %	0,0 %	6,5 %
Trnavský	84,6 %	2,9 %	2,9 %	0,0 %	9,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Trenčiansky	40,0 %	55,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %	0,0 %	0,0 %
Nitriansky	85,1 %	1,5 %	0,0 %	0,0 %	7,5 %	0,0 %	6,0 %	0,0 %	0,0 %
Žilinský	55,6 %	7,1 %	4,0 %	0,0 %	30,3 %	1,0 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
Banskobystrický	74,1 %	3,8 %	3,4 %	2,1 %	4,8 %	0,0 %	8,3 %	3,1 %	0,3 %
Košický	86,5 %	2,3 %	2,1 %	3,3 %	0,8 %	0,1 %	2,3 %	1,7 %	1,0 %
Prešovský	91,5 %	2,0 %	1,8 %	2,3 %	1,3 %	0,0 %	0,8 %	0,2 %	0,2 %
SR	85,7 %	2,8 %	2,1 %	2,5 %	2,9 %	0,1 %	2,3 %	1,1 %	0,6 %

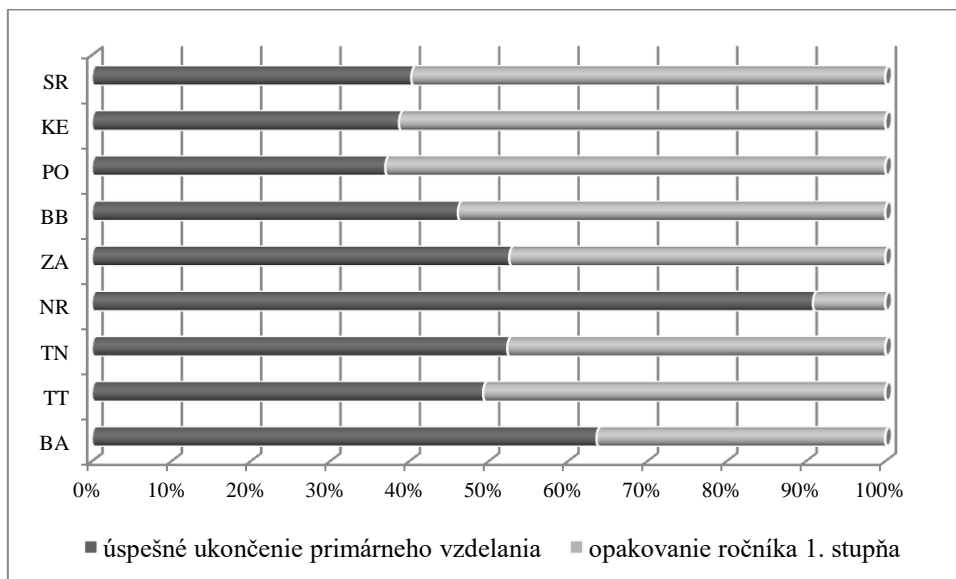
Skupina otázok bola zameraná na zistenie úspešnosti žiakov, ktorí nultý ročník navštevovali v školských rokoch 2012/2013, resp. 2013/2014 v oslovených školách. Ich cieľom bolo zistiť, koľkí z týchto žiakov v školskom roku 2016/2017 úspešne, bez opakovania ročníka, ukončili 4., resp. 3. ročník ZŠ. Zo 172 subjektov, ktoré on-line dotazník vyplnili, 100 z nich (58,1 %) zabezpečovalo výchovno-vzdelávací proces v nultom ročníku aj v uvedených predchádzajúcich školských rokoch, pričom 74 % z nich bolo z Prešovského a Košického kraja.

V školskom roku 2012/2013 navštevovalo v uvedených školách nultý ročník 1924 žiakov, pričom až 83,5 % z nich navštevovalo školy z Prešovského alebo Košického kraja. Z týchto žiakov úspešne (bez opakovania ročníka) ukončilo 4. ročník a tým získalo primárne vzdelanie 40,3 % žiakov. Kým v Nitrianskom kraji dosiahol až 90,9 % žiakov nultého ročníka primárne vzdelanie, tento stupeň vzdelania získalo v Prešovskom kraji len 37 % z nich a v Košickom kraji 38,7 % žiakov. Všetci žiaci v týchto dvoch krajoch boli žiakmi z MRK. Podiel žiakov nultého ročníka v jednotlivých krajoch v školskom roku 2012/2013 je v grafe č. 3. Podiel žiakov nultého ročníka, ktorí získali primárne vzdelanie bez toho, aby opakovali ročník, je v grafe č. 4.

Graf č. 3 Podiel žiakov nultého ročníka v jednotlivých krajoch v školskom roku 2012/2013

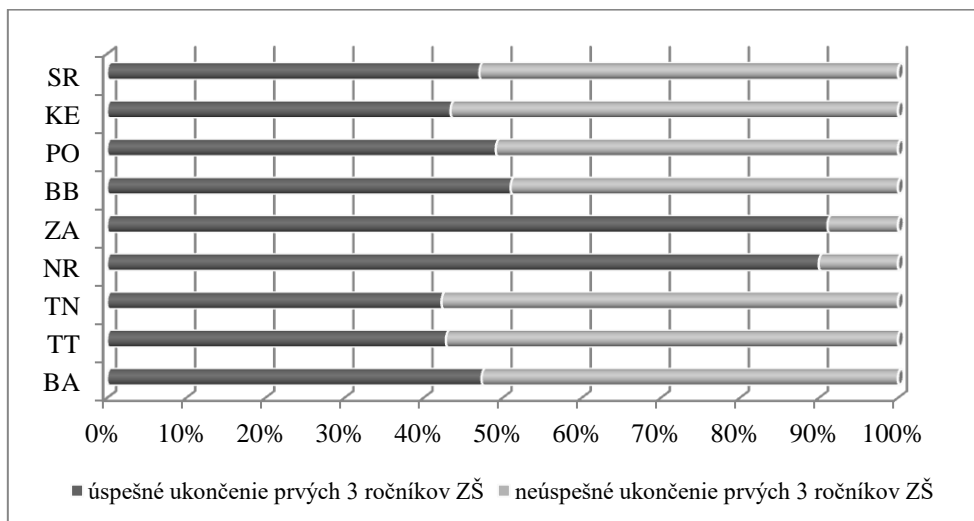
Graf č. 4 Podiel žiakov nultého ročníka v jednotlivých krajoch, ktorí v školskom roku 2016/2017 dosiahli primárne vzdelanie bez toho, aby opakovali ročník a žiakov, ktorí neukončili úspešne 1. stupeň ZŠ

V školskom roku 2013/2014 navštevovalo v uvedených školách triedy nultého ročníka 2240 žiakov, pričom 85,1 % z nich navštevovali tieto triedy v školách Košického a Prešovského kraja. Z týchto žiakov v školskom roku 2017/2018 nastúpilo do 4. ročníka (teda bez opakovania 1. až 3. ročníka) 47,1 % žiakov. Kým v Žilinskom a Nitrianskom kraji úspešne ukončilo prvé 3 ročníky ZŠ viac ako 90 % žiakov nultého ročníka, v 5 krajoch (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Prešovský a Košický) to bolo menej ako 50 % z nich.

Podiel žiakov nultého ročníka v jednotlivých krajoch v školskom roku 2012/2013 je v grafe č. 3. Podiel žiakov nultého ročníka, ktorí v školskom roku 2017/2018 nastúpili do 4. ročníka, bez toho, aby opakovali predchádzajúce ročníky je v grafe č. 5.

Graf č. 4 Podiel žiakov nultého ročníka v jednotlivých krajoch, ktorí v školskom roku 2017/2018 nastúpili do 4. ročníka bez toho, aby opakovali ročník a žiakov, ktorí do 4. ročníka nepostúpili

Riaditelia škôl mali možnosť vysloviť vo voľných odpovediach svoje skúsenosti a získané poznatky so vzdelávaním žiakov v nultom ročníku. Prevažná väčšina riaditeľov považovala možnosť vzdelávania žiakov v nultom ročníku za dôležité a prínosné. Do nultého ročníka prijímali väčšinou deti, ktoré pochádzali zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej SZP) a prevažná väčšina z nich nenavštevovala materskú školu vôbec, alebo maximálne 1 rok. Podľa riaditeľov škôl bola pre žiakov edukácia v nultom ročníku efektívnejšia a prínosnejšia ako vzdelávanie v materskej škole. Vytvára žiakom možnosť nadobúdať základné hygienické a sociálne návyky, postupne sa adaptovať na školské prostredie, ako aj organizáciu práce v kolektíve triedy. Okrem toho sa rozvíjajú komunikačné schopnosti žiakov vrátane slovnnej zásoby, pretože mnohí z nich neovládajú vyučovací jazyk školy. Systematickou výchovno-vzdelávacou činnosťou učitelia vhodne podporovali rozvoj hrubej a jemnej motoriky žiakov (napr. správne uchopenie grafického nástroja), rozširovali ich aktívnu slovnú zásobu a rozvíjali základné matematické predstavy. Adaptačné problémy viacerých žiakov boli v nultom ročníku minimalizované. Riaditelia škôl výrazne pozitívne hodnotili pôsobenie asistenta učiteľa v nultom ročníku, i keď vo viacerých školách z dôvodu nedostatočných finančných prostriedkov nepôsobili. Podľa vyjadrenia jedného z riaditeľov škôl nultý ročník svojím obsahom poskytuje dostatok priestoru pre skúseného pedagóga, aby komplexne rozvíjal osobnosť žiaka a v priebehu jedného školského roka je u niektorých žiakov zaznamenaná prudká akcelerácia v ich vývine.

Riaditelia škôl v odpovediach pomenovali aj niektoré javy s nepriaznivým vplyvom na úspešnosť edukácie žiakov. Tieto sa týkali predovšetkým nedostatočnej prípravy žiakov na vyučovanie, ich nepravidelnej dochádzky, nezájmu rodičov o vzdelávacie výsledky svojich detí. Jedna zo škôl (ZŠ Uzovská Panica) nemohla zriadiť triedu nultého ročníka, pretože rodičia odmietli podpísať informované súhlasy týkajúce sa prijatie ich detí a v niektorých prípadoch rodičia nerešpektovali závery pedagogicko-psychologických vyšetrení vykonaných CPPP aP a odmietli vzdelávanie svojich detí v nultom ročníku.

Z vyjadrení riaditeľov niektorých škôl vyplynulo, že prijatie žiakov do nultého ročníka by nemalo byť podmienené len skutočnosťou, či pochádza zo SZP, ale aj jeho školskou zrelosťou či mentálnou úrovňou, ktorú dosiahlo, pretože aj tieto faktory ovplyvňujú úspešnosť vzdelávania v 1. ročníku.